

NOVINKY Z GENERÁLNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ MEZINÁRODNÍ SÍTĚ NEKUŘÁCKÝCH NEMOCNIC

Dne 18. září 2024 proběhlo v Dublinu generální shromáždění Globální sítě zdravotnických zařízení bez tabáku (Global Network of Tobacco-Free Healthcare Services – GNTH). Akce byla hybridní, tj. bylo možné se jí zúčastnit osobně i on-line, zúčastnilo se jí přes dvě desítky zástupců ze 14 různých států. Aktuálně je členem GNTH 20 národních a regionálních sítí a dále několik set jednotlivých zdravotnických zařízení. Posláním společnosti je podpora zdravotnických služeb a odborníků po celém světě v zavádění a udržování efektivní politiky kontroly tabáku a léčby závislosti na tabáku v souladu s Rámcovou úmluvou WHO o kontrole tabáku (Framework Convention on Tobacco Control – FCTC). Na generálním shromáždění sítě kromě standardních organizačních záležitostí proběhla i odborná část, kde mohly jednotlivé národní sítě představit svoje aktivity a novinky z oblasti kontroly tabáku a léčby závislosti na tabáku za poslední rok.

Za Českou republiku se letos ujali slova Mgr. Lenka Gutová a Mgr. Tomáš Petr z Ústřední vojenské nemocnice (ÚVN). Tato nemocnice se, především jejich zásluhou, stala v roce 2024 prvním českým členem gold fóra GNTH. Gold fórum sdružuje elitní nemocnice, které dosáhly v sebehodnocení (ověřeném nezávislým národním i mezinárodním auditem) počtu bodů vyššího nežli 126, což odpovídá zlaté úrovni členství. Ústřední

vojenská nemocnice má zaveden plný zákaz kouření pro zaměstnance, nekuřácké prostory a systematický přístup k léčbě závislosti na tabáku pro pacienty i zaměstnance. Jako první nemocnice v ČR má platný a dodržovaný zákaz kouření i pro pacienty hospitalizované na psychiatrickém uzavřeném oddělení a pacientům je zde poskytnuta možnost náhradní terapie nikotinem v průběhu hospitalizace zdarma. Plní na výbornou i další doporučené standardy v oblasti kontroly tabáku a léčby závislosti na tabáku. Další tři nemocnice v ČR zatím dosáhly stříbrné úrovně a ostatní členské nemocnice z ČR pak bronzové úrovně. Se standardy a postupy sítě je možné se seznámit na stránkách Globální sítě zdravotnických zařízení bez tabáku (1).

Z mnoha dalších prezentací zde uvedu dle mého nejzajímavější informace od zástupců Irska, Finska, Německa a Taiwanu. Edward Murphy z HSE Ireland (the Health Service Executive – veřejné zdravotnické služby v Irsku) představil dva nové, zdarma přístupné e-learningy *Stop smoking medication and how to use them* a *Tobacco Free Campus Communication training* seznamující s užíváním medikace pro odvykání kouření a s optimální komunikací při zavádění nekuřáckých prostor. Dále byl prezentován výzkumný program Financial Incentives to Stop Smoking (FISS), který vyhodnocuje úspěšnost finančních odměn za zanechání kouření

ve znevýhodněných oblastech. Irsko podporuje vznik center pro odvykání kouření a jejich pacienti mají medikaci indikovanou pro léčbu závislosti na tabáku dostupnou zdarma na dobu 12 týdnů. Patrick Sandström z Finnish Lung Health Organisation (Finská asociace pro plicní zdraví) hovořil o konferencích a edukačních programech v oblasti léčby závislosti na tabáku pro plicní lékaře. Christa Rustler z Deutsches Netzwerk für tabakfreie Gesundheitsversorgung (Německé sdružení pro zdravotní péči bez tabáku) představila celostátní program Smoke-free Ticket, do něhož je zapojeno více než 90 nemocnic. Všichni pacienti těchto nemocnic, kteří jsou kuřáci, dostanou lístek doporučující přestat kouřit, kde jsou uvedené kontakty na dostupné služby (face-to-face terapie i linku pro odvykání), společně s krátkou intervencí pro odvykání kouření. Zástupci Taiwanu, který má jednu z nejrozsáhlejších národních GNTH sítí, jež je velmi podporovaná státem, pak hovořili o komplexním systémovém přístupu ke kontrole tabáku a k léčbě závislosti na tabáku ve své zemi. V důsledku těchto opatření poklesl celkový počet kuřáků v dospělé populaci na Taiwanu od roku 2008 do roku 2023 z 22 % na současných 14 %. I další státy prezentovaly své nové akce a kurzy i materiály pro podporu pacientů, zdravotníků i koordinátorů odvykacích programů.

Pokud by vaše nemocnice či zdravotnické zařízení měly zájem o vstup do GNTH (Global Network of

Tobacco-Free Healthcare Services), bližší informace naleznete přímo na webu této sítě (2). Informace v českém jazyce, včetně všech osmi standardů, uvádí na svém webu Společnost pro léčbu závislosti na tabáku v sekci Nekuřácké nemocnice (3) a rovněž Ministerstvo zdravotnictví (4).

LITERATURA

1. The Global Network for Tobacco Free Healthcare Services. The Global Network implementation concept [Internet]. Zurich: GNTH; 2015 [cited 2024 Oct 4]. Available from: <https://www.tobaccofreehealthcare.org/standards/overview>.
2. The Global Network for Tobacco Free Healthcare Services [Internet]. Zurich: GNTH; [cited 2024 Oct 4]. Available from: <https://www.tobaccofreehealthcare.org/>.
3. Společnost pro léčbu závislosti na tabáku. Nekuřácké nemocnice [online]. Praha: SLZT; 2024 [cit. 2024-10-04]. Dostupné z: <https://www.slzt.cz/nekuracke-nemocnice>.
4. Ministerstvo zdravotnictví ČR. Co jsou „Nekuřácké nemocnice“? [online]. Praha: MZ ČR; 2020 [cit. 2024-10-04]. Dostupné z: <https://mzd.gov.cz/nekuracke-nemocnice/>.

*MUDr. Lenka Štěpánková, Ph.D.
Centrum pro závislé na tabáku
3. interní klinika 1. LF UK
a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze*